

KANS: 24 /2014

68 § LAUSUNTO VALTIONOSUUSJÄRJESTELMÄN UUDISTAMISESTA

Valtionvarainministeriön pyynnöstä kunnilla oli mahdollisuus kommentoida valtionosuusjärjestelmän uudistamista selvitysmies Arno Miettisen alustavasta ehdotuksesta 17.1.2014 mennessä. Kaupunginjohtaja antoi asiasta lausunnon, joka käytiin läpi ja hyväksyttiin 7.1. kaupunginhallituksen kokouksessa.

Selvitysmies on valmistellut valtionosuusjärjestelmän uudistamisesta luonnoksen hallituksen esitykseksi, jonka mukaisesti hän ehdottaa valtionosuusjärjestelmää uudistettavaksi. Uudistuksen perusrakenne ei edellisellä kuulemiskierroksella muuttunut.

Valtiovarainministeriö pyytää mm. kunnilta lausuntoa selvitysmiehen luonnoksesta hallituksen esitykseksi ja pyytää kiinnittämään huomiota erityisesti seuraaviin asiakokonaisuuksiin:

- ehdotettaviin kriteereihin
- ikäryhmien ja sairastavuuden painoihin
- muiden kriteereiden painoihin
- määräytymisperusteiden laskentaperiaatteisiin
- verotuloihin perustuvaan valtionosuuden tasaukseen
- siirtymätasauksen kestoon ja porrastukseen.

Lausunnot tulee toimittaa viimeistään 4.4.2014 mennessä sähköpostitse valtiovarainministeriöön.

Uudistuksen tarkoituksena on yksinkertaistaa laskentamallia, vähentää kriteereitä sekä poistaa päällekkäisyyttä. Kun nykyisessä järjestelmässä valtionosuudet määräytyvät lähes 50 kriteerin perusteella, uudessa järjestelmässä on kahdeksan kriteeriä ja kolme lisäosaa.

Kriteereihin on lisättävä kunnan vuokra-asuntokanta. Kunnan vuokra-asuntokanta kuvaa väestön sosioekonomista asemaa ja tilaa ja tällä kriteerillä huomioidaan väestön heikompi veronmaksukyky. Samalla se toimisi kannustimena vuokra-asuntotuotantoon.

Sairastavuuskriteerin uudistaminen ja sen painoarvon nostaminen on perustelu muutos valtionosuusjärjestelmässä. Sairastavuuskriteerin perusteisiin on lisättävä sairautena alkoholismi. Alkoholismin kustannukset kaikkine seurauksineen ovat kunnille merkittävä kustannuserä. Sairastavuuden osuutta tukisi vieläkin korottaa verrattuna ikärakenteeseen, koska sairastavuus on merkityksellinen kuntien kuluissa. Sairastavuuden perusteella tulee valtionosuuksista määräytyä 40 % ja vastaavasti ikärakenteen osuutta pienentää.

Myös vaikeavammaisuus ja lastensuojelu tulisi palauttaa valtionosuuteen vaikuttavien kriteereiden joukkoon.

Otteen oikeaksi todistaa
Outokumpu 18.3.2014

pöytäkirjanpitäjä

Työttömyyden osuus on syytä nostaa 1,9 %:sta 3,5 %:iin. Työttömyys aiheuttaa kunnille kustannuksia niin terveydenhuollossa kuin sosiaalipalveluissa.

Ikärakenteessa muutos vanhemmista ikäluokista nuorempiin on liian voimakas. Siirron puolittaminen olisi enemmän perusteltu. Valtionosuuksiin tehtävistä lisäyksistä ja vähennyksistä on poistettava kohta työmarkkinatukikompensaatio, joka perustuu vuoden 2007 tehtyyn työmarkkinatukiuudistukseen, jonka laskentaperusteet ovat ainoastaan yhdeltä vuodelta, vuodelta 2006. Tämä kohtelee kaltoin niitä kuntia, jotka panostivat työttömien työllistämistoimenpiteisiin vuonna 2006 ja näin ollen työmarkkinatukikompensaatio on miinusmerkkinen. Kompensaatiolla valtio palkitsee niitä kuntia, jotka eivät tehneet mitään työllisyyden parantamiseksi.

Verotuloihin perustuvan valtionosuuden tasauksen tasauslisä tulee olla 85 % ehdotetun 80 %:n asemasta. Ehdotetussa mallissa heikon verotulokertymän kunnat ovat menettäjiä, jolloin 5 %:n lisä kompensoisi menetystä. Lisäksi kiinteistöveron tuotto on palautettava kokonaisuudessaan valtionosuusjärjestelmään.

Kokonaisuutena valtionosuusjärjestelmän uudistuksen peruslinjaus on hyvä ja se mahdollistaa järjestelmän läpinäkyvyyden ja yksinkertaistamisen sekä kriteereiden vanhentuneiden pohjien tarkistamisen.

Liitteenä 1 on lausuntopyyntö valtionosuusjärjestelmän uudistamisesta, selvitysmiehen luonnos kuntien peruspalvelujen valtionosuudesta annetun lain muuttamisesta, valtionosuusjärjestelmän kokonaisrakenne ja kriteereiden kustannusosuudet sekä kuntakohtainen laskelma valtionosuuksista.

Valmistelija/esittelijä: pl, ph/ph.

Lisätietoja: va. kaupunginjohtaja Pekka Hyvönen, 044 755 9220
pekka.hyvonen(at)outokummunkaupunki.fi

Va. kaupunginjohtajan ehdotus:

Kaupunginhallitus päättää antaa valtionosuusjärjestelmän uudistamisesta yllä olevan lausunnon.

Päätös:

Va. kaupunginjohtajan ehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.